Drake af Intorp nr 82

Adliga ätten Drake af Intorp nr 82 †

Gammal frälsesläkt, introducerad 1625. † 1635. (Även refererad till som [sparre över stjärna] eller (Sparre från Intorp))

Med den 1625 introducerade ätten Store, sammanför riddarhusgenealogien under det gemensamma namnet Store dels den sk Blå- eller Aspenäs-ätten, vilken utdog i mitten av 1400-talet och i vapnet förde en sk lejonörn, dels Jöns Bengtssons ätt (se nedan), vars vapenbild från och med Jöns Bengtssons son Arvid Jönsson (Tab. 2) var det av genealogerna sk Storevapnet: en Sparre över en stjärna, vilket även fördes av ätten Store vid tiden för introduktionen. I verkligheten förefinnes emellertid intet samband mellan Blå- ätten och de båda andra ätterna, och även den i riddarhusgenealogien antagna samhörigheten mellan de båda sistnämnda ätterna inbördes är högst tvivelaktig. Av Jöns Bengtssons ätt upptog en medlem, Olof Arvidsson, sin moders vapen, en halv stenbock över ett schackrutat fält, och blev stamfader för grevliga ätten Stenbock, medan en annan medlem, Olof Nilsson (Tab. 7), upptog sitt mödernenamn Drake, men bibehöll fädernevapnet (Sparre över en stjärna) och blev stamfader för adliga ätten Drake af Intorp.

TAB 1

Jöns Bengtsson, född på 1340- talet. Köpte en gård i Redslarp (nu Betstorp) i Gällstads socken, Kinds härad (s. 151.), Älvsborgs län 1385-09-23. Häradshövding i Kind 1397-06-09 och ännu (Sd.) 1409-09-09. Omnämnes bosatt i Kind (Sd.) 1412-05-26. Förde en Sparre i vapnet.

Barn:

- Arvid Jönsson. Häradshövding. Se Tab. 2.

[EÄGLA]

TAB 2

Arvid Jönsson (son av Jöns Bengtsson, Tab. 1), född omkring 1376, senast 1438. Häradshövding. Väpnare. Han förde ännu 1412-05-26 samma vapen som fadern (sparre), men 1421-05-03 och senare sparre över en stjärna. **Gift** före 1416 med **Ingegärd Petersdotter**, död senast 1438, dotter av väpnaren Peter Andersson (Prika) och Ingeborg Sigvidsdotter (Ribbing).

Barn:

- Knut Arvidsson. Häradshövding. Död 1459. Se Tab. 3.
- Arvid Arvidsson. Väpnare. Se Tab. 5.

[SoH:1959 sl73]

TAB 3

Knut Arvidsson (son av Arvid Jönsson, Tab. 2). till Torpa i Länghems socken, Älvsborgs län. Kallas väpnare 1438-12-14. Häradshövding i Kinds härad ännu 1458. Död 1459 (RHKn.). **Gift** 1439 med **Kerstin Bengtsdotter (Kompan)**, levde änka 1459, dotter till den halländske väpnaren Bengt Turesson (Kompan, sparre över blad) och Märta Gunnarsdotter (Gylta).

Barn:

- Arvid Knutsson. Riksråd och lagman. Död 1497. Se Tab. 4.
- Märta Knutsdotter. Gift 1487 med häradshövdingen Bror Buth i hans 2:a gifte (g. 1:o m. Margareta Mårtensdotter, dotter till Mårten Svensson), levde ännu 1507.
- Ingrid Knutsdotter. (kallas även Ingegärd) Gift med väpnaren Håkan Karlsson Tun.
- Brita Knutsdotter. Gift med Nils (?Halvardsson) (bölja under halv stjärna).
- Karin Knutsdotter, död barnlös

[EÄRA; SoH:1955 s290; SoH:1959 sl73ff; SoH:1969 s232ff; ÄSF:I s216]

TAB 4

Arvid Knutsson (son av Knut Arvidsson, Tab. 3), till Torpa och Intorp samt Lina i Väckelsångs socken, Kronobergs län och Tofta (Toftaholm) i Dörarps socken, Kronobergs län, som han erhöll genom sitt gifte. Född på 1440-talet. Kallas välbördig sven 1470, då Sten Sture bemyndigar honom att uttaga något förverkat guld, som förvarades i Holtsljunga kyrka (Vff II h. 2-3, s. 9.). Sten Stures fogde på Kalmar slott 1472–1481 (Sb IV.). Erhöll 1478 riksföreståndarens intyg, att han gjort reda och riktig räkning för sig under den tid som han tjänat honom. Väpnare. Lagman 1475-97 i Tiohärads lag saga, häradshövding 1483-91 i Kind till sin död och riksråd redan (Sb V.) 1482-06-17, men troligen samtidigt som nan mottog lagmansämbetet efter den 1477 avlidne Erik Eriksson (Gyllenstierna). Häradshövding i Kinds härad. Hövidsman på Öresten någon tid under år 1490 samt från 1493 till sin död. Ett av Sveriges ombud vid de svensk-danska fredsmötena i Lödöse 1494 och 1496 och i Kalmar 1495 (Sv. Traktater, ö.). Död på försommaren 1497 (Vff II h.2-3, s. 11.). Han lät bygga det ännu kvarstående »stenhuset» på Torpa och utvidgade egendomen genom tillköp av Kattagården i Torpa gärde 1485 och av Kvettatorpet 1495 (Hs.). Gift 1477-08-25 (morgongåva) på Toftaholm (RHKn.) med **Anna Göstafsdotter** i hennes 2:a gifte (gift 1:o 1474-09-12 på Lina (G.Djurklou, Om Göran Månssons till Bolmsnäs jordbok, s. 51 not 7.) med riksrådet och riddaren Fikke Göstafsson [Snedbjälke]), död 1508 före 24/9, då arvsskifte hölls efter makarne (G.Djurklou, Om Göran Månssons till Bolmsnäs jordbok, s. 51 not 7.), dotter av riddaren och riksrådet samt hövidsmannen på Älvsborg Göstaf Olofsson (Stenbock, äldre ätten), till Tofta och Erikstad, och hans 1:a fru Ingrid Bengtsdotter (Vinstorpaätten).

Barn:

- Olof Arvidsson (Stenbock). Väpnare och häradshövding. Död 1508. Han upptog sitt mödernevapen och blev stamfader för den yngre Stenbocksätten. Se grevliga ätten Stenbock.
- Bengt Arvidsson. Väpnare. † före 1526, Gift ovisst med vem 1489, då han utfärdade ett numera förkommet morgongåvobrev. Död barnlös.
- Knut Arvidsson. Väpnare, Häradshövding. Död före 1526 barnlös. (Men gift)
- Gustaf Arvidsson, död barnlös omkring 1536.
- Kerstin Arvidsdotter. Gift med väpnaren Claes Hansson (Uggla).
- Estrid Arvidsdotter. Gift före 1508 med väpnaren och häradshövdingen Peder Månsson (Stierna).
- Märta Arvidsdotter. Levde 1558. Gift före 1508 med väpnaren och häradshövdingen i Västbo härad Olof Drake.
- Ingrid Arvidsdotter. Levde 1529. Gift med fogden i Västra och Södra Vedbo hd Nils Bagge., bodde på Äpplaholm i N. Sandsjö sn (Jönk.), † 1530.

[SoH:1959 sl73ff; ÄSF:I sll2]

TAB 5

Arvid Arvidsson' (son av Arvid Jönsson, Tab. 2). Väpnare. Gjorde gårdsskifte (RHKn.) med sin broder Knut Arvidsson 1457-09-25. Levde 1490. Gift 1477-07-14 (morgongåva) på Högnalöv i Uråsa socken, Kronobergs län, då han gav en kvarn i Intorp och en gård i Risatorp, båda i Gällstads socken, Älvsborgs län samt Långhult i Burseryds socken, Jönköpings län i morgongåva (RHKn.), med **Ingegärd Gregersdotter,** dotter av Gregers Svensson (Sparre i Värend) och NN Nilsdotter (Balk av Billa)

Barn:

- Nils Arvidsson. Väpnare. Se Tab. 6.

TAB 6

Nils Arvidsson (son av Arvid Arvidsson, Tab. 5). till Intorp. Väpnare. Pantsatte två gårdar i Ryslätt och Marbäck till Olof Arvidsson på Tofta (RAP.) 1506-02-27. Nämnes även 1508 och 1509. Upptages i rusttjänstlängder för Västergötland 1529 och 1533–1535. Gift före 1532 med **Ingeborg Olofsdotter,** levde 1532-06-24, dotter av väpnaren och häradshövdingen Olof Kristersson Drake i hans 1:a gifte med Kerstin Bengtsdotter (Lilja av Värnäs)

Barn:

- Olof Nilsson Drake. Ryttmästare. Död 1593. Se Tab. 7.
- Knut Nilsson. Gift med sin fränka Anna Larsdotter, dotter av Lars Göransson.
- Knut Nilsson, † före 1560, gift med Anna Larsdotter, hennes 1:a gifte (gift 2:o senast 1560 med Lars Månsson, levde 1563, gift 3:o före 1575 med kyrkoherden i Böne Mauritz Jöransson, † 1577), hennes moder var Kerstin Eriksdotter (Lilliehöök af Gälared och Kolbäck).
- Anna Nilsdotter. Död före 1590. Gift 1:o före 1558 med med Sven Andersson Tysk (Rosenqvist) (d. omkr. 1564). Gift 2:o 1565 med Lars Andersson (d. 1566). Gift 3:o före 1574 med Anders Andersson Tysk (? Rosenqvist). Hon bodde i tur och ordning med samtliga sina tre män på Alarp i Redvägs hd, som hon fått i morgongåva av sin förste man.
- Brita Nilsdotter, var död 1574. Gift före 1562 med oadlige fogden Lars Persson i Sibbarp i Vartofta härad (död omkring 1570).
- Bengta Nilsdotter. Gift tre gånger före 1574. Gift 1:o med en landsknekt. Gift 3:o med bonden Olof Gunnarsson.

[SoH:1957 sl59; SoH:1959 sl76ff; SoH: 1962 s23,36; PhT:1947 s80]

TAB 7

Olof Nilsson Drake (son av Nils Arvidsson, Tab. 6), död 1593. Upptog mödernenamnet Drake redan före 1564. till Intorp. Upptog mödernenamnet Drake redan före 1564. Ryttmästare för en fana Västgötaknektar. Tillfångatagen av danskarna i träffningen vid Tofta bro 1564-07. Erhöll av konung Erik XIV förläningsbrev på gods 1568-03-20. Död 1593 och ligger jämte sin fru begraven i Gällstads kyrka, där hans gravsten funnits. Gift 1:o före 1558 med Märta Jöransdotter (levde 1568), , dotter av Jöran Larsson och Ingeborg Brorsdotter (Buth). Gift 2:o 1564-06-24 med **Kerstin Henriksdotter,** död 1608, dotter av Henrik Jönsson (Gyllensparre) och Margareta Carlsdotter (Store).

Barn i gifte 2:o med Kerstin Henriksdotter (Gyllensparre):

- Axel Drake. Ståthållare. Död 1632. Se Tab. 8.

Barn utanför äktenskap:

- Nils Drake. Ryttmästare Se Tab. 9. (modern okänd, hustrun Elin Larsdotter ej dotter till ärkebiskopen)

TAB 8

Axel (son av Olof Nilsson Drake, Tab. 7), till Intorp samt Östentorp i Grönahögs socken, Älvsborgs län, som han köpt till frälse (Hs.) 1624-04-15 och Fylleryd i Torskinge socken, Jönköpings län. Var page hos hertig Magnus av Östergötland 1593 (Medd. av notarien Fr. Drake.). Fogde över hertig Johans av Östergötland arvegods i Västergötland 1605–1611 (Al.). Kallas underlagman i Västergötland 1620 och följande år. Ståthållare på Skaraborgs slott och över dess län 1622. Introducerad 1625 under nr 82. Avsked för ålder och sjuklighet 1631-08-25. Död 1632-02-03 och ligger jämte sina båda fruar begraven i Gällstads kyrka. Han erhöll, antagligen av hertig Magnus, donation till evärdlig ägo på fem

gårdar i Tensta socken, Uppsala län, varå han 1610-05-04 fick hertig Johans konfirmation (Medd. av notarien Fr. Drake.). Arrenderade Valle härad i Västergötland jämte Höjentorps kungsgård 1622-04-30, avstod häradet redan följande år, men behöll arrendet av Höjentorp till sin död (Al.). Arrenderade även Orreholmens kungsgård i Västergötland 1627-07-06 till 1628-04-28, då den gavs till friherreskap åt Jakob Spens (Al.). Gift 1:o med sin broders svägerska **Elisabet Larsdotter,** död 1616-12-19 enligt gravstenen i Gällstads kyrka (Medd. av lektor J. Stårck), dotter av ärkebiskopen Laurentius Petri Gothus (av samma släkt som adliga ätten Olivecrantz) och ärkebiskopsdottern Margareta Larsdotter (Phase). Gift 2:o med **Elsa Soop** i hennes 2:a gifte (gift 1:o med kammarherren Olof Eriksson Ryning, se friherrliga ätten Ryning), född tvilling 1594-05-15, levde 1650, dotter av riksrådet Hans Åkesson (Soop) och Elin Eriksdotter (Kagg).

Barn:

- 1. **Märta,** till Intorp. Levde 1643, då hon jämte sin man gav en predikstol till Gällstads kyrka (Medd. av notarien Fr. Drake.), men var död 1649 (Stråckska släktboken (1924).). Gift före 1635 (M.) med överstelöjtnanten **Isak Stårck**, i hans 1:a gifte, född omkring 1611, död 1667.
- 1. **Olof.** Student i Uppsala 1622-02-00 och utgav där två disputationer. Sökte jämte sin broder Johan inträde i Svea hovrätt 1628, men fick det svaret att inga adelsmän därtill admitterades, varför han återvände till studierna i Uppsala. Ingick sedermera i krigstjänst, blev fänrik och deltog i trettioåriga kriget. Död ogift 1632-02-02 i Pfalz [Medd. av notarien Fr. Drake.].
- 1. **Johan,** till Intorp samt Ytternäs i Näs socken, Uppsala län. Student i Uppsala 1622-02-00 (Um.)–1628. Åtföljde friherre Jakob Spens på dennes beskickning till England 1629 och till Frankrike 1629, där han stannade till 1631, då han medföljde ambassadören friherre Bengt Oxenstierna till Holland samt återkom till Sverige 1631 (Medd. av notarien Fr. Drake.). Hovmästare och preceptor hos hertig Carl Gustaf, sedermera konung Carl X Gustaf 1633 (Medd. av notarien Fr. Drake.). Död ogift 1635 och utgick ätten med honom på svärdssidan. Honom bestreds Drakenamnet vid riksdagarna 1632 och 1634 av Knut Drake af Hagelsrum, vilken tvist slutade med förlikning på det sätt att båda släkterna skulle bibehålla Drakenamnet med tillägg av gårdsnamnet såsom åtskillnad mellan sig i likhet med vad som förut ägt rum. (Ridd. och Ad. protokoll för 1634.)
- 1. **Beata,** död 1632 några veckor efter mannens död, av sorg däröver. Gift med ryttmästaren **Hans Raab,** död 1632-11-06, vars sonson Carl Raab blev naturaliserad Raab.
- 1. **Margareta,** död 1678 och begraven 1678-11-24 i Lidköping. Gift efter 1635 med sin styvmoders broder, assessorn **Åke Hansson Soop**, i hans 2:a gifte, född 1584.
- 1. **Christina,** levde 1669. (Medd. av lektor J. Stårck) Gift 1636-02-16 på Intorp med **Peder Christoffersson Lilliehöök af Gälared och Kolbäck**, i hans 2:a gifte, född 1590, död 1666.
- 1. **Catharina,** till Östentorp samt Bentorp i Gällstads socken och Björkholmen i Gällstads socken, vilken sistnämnda egendom hon 1679-10-28 överlät till sin syster Anna (M.), död ogift 1685. Arvskifte efter henne hölls (M.) 1686-02-06.
- 1. **Maria.** Köpte jämte systrarna Margareta, Catharina och Anna hemmanet Skärmo i Håksviks socken, Älvsborgs län 1635-02-12. Död ogift före 1686 [M.].
- 1. **Anna,** till Björkholmen och Östentorp, vilka hon ärvde efter systern Catharina, samt Intorp, som hon 1683-06-17 köpte av systersonen Axel Stårck (Stråckska släktboken (1924).). Hon och Catharina hade 1681-03-17 testamenterat Östentorp till sin systerdotter Elisabet Stårck och hennes man Erik Drakenfelt, men hon återkallade detta testamente 1699 (Stråckska släktboken (1924).). Död ogift (Stråckska släktboken (1924).) 1701-04-25
- 2. **Elin.** Levde änka levde 1694, ligger jämte sin man begraven i Kylegraven i Dannäs kyrka, Jönköpings län, till vilken kyrka de 1642 förärade predikstolen. Gift med assessorn **Hans Kyle**, född 1599, död 1673.

[EÄRA]

TAB 9

Nils (naturlig son till OlofNilsson Drake, Tab. 7), död omkring 1605/06 under kriget i Livland, kvartermästare 1580, underskrivit Vadstena beslut 1598 25/6, ryttmästare 1603, bevistat 1604 års

riksdag i Norrköping, där han ställts inför rätta, misstänkt för förrädiska stämplingar, men blivit frikänd, erhöll 1605 15/5 ej mindre än 26 hemman i Gudhems härad som förläning för sin rusttjänst.

Barn:

- Anna Drake
- Anders Nilsson, fänrik 1605, under krigståget i Livland vid faderns fana, gick i hertig Johans tjänst, av sked 1615, lantjunkare, f omkr 1645, skrev sig så gott som alltid endast Anders Nilsson och har av samtiden ej ansetts vara adelsman, gift omkring 1615 med Märta Månsdotter (Lilliehöök af Gälared och Kolbäck) i hennes 2:a gifte, levde änka 1647, dotter till Måns Tuvesson (Lilliehöök af Gälared och Kolbäck) och Elin Sting.

[EÄrätt; SoH:1957 sl57ff; PhT:1947 s80]

Källor

Gustaf Elgenstierna, Den introducerade svenska adelns ättartavlor. 1925-36.. Tillägg och rättelser ur supplementband 1 - 2 / Carl Szabad. Jan Raneke, Svenska medeltidsvapen. Jan Almquist SoH 1959: *Häradshövdingen Arvid Jönssons [sparre över stjärna] avkomlingar till fjärde och femte led*. SoH 1957 *De introducerade ätterna Drakes gemensamma ursprung*.

Kategorier:

- **Adliga ätter**
- **Medeltidssläkter**